

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Rozwiązanie problemu nierówności terytorialnych poprzez poprawę dostępu do usług społecznych

(C/2025/281)

Sprawozdawca: Declan McDONNELL (IE/EA), członek Rady Miasta Galway

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek prezydencji węgierskiej w Radzie Unii Europejskiej w sprawie rozwiązania problemu nierówności terytorialnych poprzez poprawę dostępu do usług społecznych. Uznaje fundamentalne znaczenie tej kwestii dla władz lokalnych i regionalnych w całej UE. Jako szczebel sprawowania rządów najbliższy obywatelom samorządy mogą odegrać kluczową rolę w zapewnieniu sprawiedliwego dostępu do podstawowych usług, co ma zasadnicze znaczenie dla wspierania spójności społecznej i zmniejszenia dysproporcji. Niemniej trzeba zaznaczyć, że w wielu krajach UE władze lokalne i regionalne posiadają jedynie ograniczone kompetencje we wdrażaniu polityki fiskalnej i strategii politycznych.

2. Dostrzega poważne wyzwania, przed którymi stoją władze lokalne i regionalne w przedmiotowej kwestii: chodzi tu między innymi o różnice w infrastrukturze, dostępie cyfrowym i dostępności wykwalifikowanych pracowników. Często stanowi to utrudnienie dla skutecznego świadczenia usług społecznych, zwłaszcza na obszarach oddalonych i na obszarach o niedostatecznym dostępie do usług. Ograniczenia finansowe, złożoność współpracy transgranicznej oraz potrzeba ściślejszej koordynacji między różnymi szczeblami sprawowania rządów jeszcze bardziej potęgują te problemy. Dlatego też uznaje znaczenie, jakie dla władz lokalnych i regionalnych oraz rządów ma duże doświadczenie organizacji nienastawionych na zysk w opiece nad osobami wymagającymi szczególnego traktowania i osobami z niepełnosprawnościami, a także podkreśla ważną rolę tych podmiotów w obronie praw socjalnych oraz w świadczeniu usług we współpracy z organami administracji publicznej.

Zintegrowana strategia rozwoju regionalnego

3. Opowiada się za opracowaniem kompleksowej strategii rozwoju regionalnego, która uwzględniałaby ograniczenie ubóstwa, włączenie społeczne i promowanie uczenia się przez całe życie w zakresie umiejętności cyfrowych i promowanie programów podnoszenia i zmiany kwalifikacji dostosowanych do potrzeb lokalnych społeczności i przemysłu, a także zapewniła skuteczne rozwiązanie problemu dysproporcji regionalnych. Władze lokalne, a zwłaszcza duże miasta muszą się również włączyć w te kompleksowe strategie rozwoju regionalnego, a także w dążenie do zmniejszenia nierówności. Wiele z tych usług świadczą władze lokalne, które są szczeblem administracji najbliższym obywatelom. Ponadto muszą stawić czoła dysproporcjom również na obszarze gminy.

4. Zaleca, aby w zintegrowanej strategii położono nacisk na dostęp do zatrudnienia, które jest głównym narzędziem włączenia społecznego i wzmocnienia pozycji ekonomicznej, a także by czynnie je wspierano w celu ułatwienia niezależności ekonomicznej, zapobieżenia trwałemu ubóstwu oraz poprawienia warunków życia osób dotkniętych ubóstwem. Kształcenie, podnoszenie kwalifikacji, programy wsparcia i doradztwa zawodowego, szkolenia cyfrowe, dostęp do technologii oraz programy zmiany zatrudnienia i reintegracji zawodowej mają duże znaczenie dla zapewnienia możliwości zatrudnienia słabszym grupom społecznym.

5. Wzywa do ukierunkowanych inwestycji na obszarach o niekorzystnych warunkach, wysokim bezrobociu i rozproszeniu ludności w celu zapewnienia sprawiedliwego rozwoju i uwzględnienia przystępnych cenowo mieszkań, wzmocnienia regionalnej gospodarki i stworzenia lepszego środowiska życiowego dla wszystkich obywateli. Należy przy tym uwzględnić wyzwanie, którym jest postępujące starzenie się społeczeństwa, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

6. Apeluje o konkretne inwestycje dla regionów bardziej rozległych geograficznie, o większym rozproszeniu ludności, wyższych wskaźnikach starzenia się ludności i większej liczbie osób niesamodzielnych, gdyż świadczenie tam opieki społecznej i zdrowotnej pociąga za sobą wysokie koszty.

7. Proponuje poprawę realizacji szkoleń, podniesienie umiejętności cyfrowych, działania w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji oraz nowe modele świadczenia usług społecznych, zwłaszcza na obszarach oddalonych i zmagających się z wyzwaniami społeczno-gospodarczymi poprzez inicjatywy takie jak sieć europejskich centrów innowacji cyfrowych, a także poprzez uznawanie dyplomów potwierdzających kwalifikacje zawodowe na podstawie zdobytego doświadczenia, by ułatwić zatrudnianie pracowników usług i programów opieki nad osobami wymagającymi szczególnego traktowania oraz osobami z niepełnosprawnościami. Trzeba przy tym zapewnić udział beneficjentów w opracowywaniu i ocenie tych inicjatyw.
8. Zaleca włączenie obiektów rekreacyjnych, socjalnych, kulturalnych oraz sportowych, usług podnoszących jakość życia i projektów rozwoju społeczności do strategii regionalnych w celu poprawy jakości życia i promowania spójności społecznej oraz opieki.
9. Popiera włączenie polityki dotyczącej budownictwa mieszkaniowego do szerszych strategii regionalnych w celu promowania społeczności sprzyjających włączeniu społecznemu.
10. Opowiada się za utworzeniem ogólnoeuropejskiej platformy cyfrowej dostarczającej informacji na temat dostępu do usług społecznych we wszystkich państwach członkowskich. Podkreśla również potrzebę zaangażowania władz lokalnych i regionalnych za pomocą zdecentralizowanego podejścia w szeroko zakrojoną współpracę w celu poprawy interoperacyjności systemów rządowych, w tym interoperacyjności transgranicznej, z myślą o zwiększeniu skuteczności świadczenia usług publicznych.
11. Wzywa ponadto do utworzenia, uruchomienia, wdrożenia i rozwijania platformy zrzeszającej przedstawicieli różnych zawodów, która jest niezbędna do obsługi konkretnych spraw. Specjalny dostęp do niej powinny mieć osoby reprezentujące różne profile zawodowe w zakresie usług społecznych, zwłaszcza w regionach o najbardziej krytycznym znaczeniu lub podatnych na zagrożenia. Celem jest ułatwienie obsługi oraz fachowej koordynacji, najlepiej w ramach planów interwencji wraz z ludnością, która wymaga wsparcia.
12. Wzywa do opracowania kompleksowych strategii mających na celu sprostanie wyzwaniom związanym ze starzeniem się społeczeństwa i szczególnymi potrzebami słabszych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do opieki zdrowotnej, opieki dla osób starszych (zwłaszcza osób doświadczających samotności), osób z niepełnosprawnościami i osób zależnych od opieki oraz usług wsparcia społecznego. Należy zwłaszcza zwrócić uwagę na przewlekłość schorzeń oraz na zdrowie psychiczne i zapewnić usługi ułatwiające leczenie i rehabilitację.
13. Apeluje o specjalne zachęty dla opiekunów osób starszych i znajdujących się w trudnej sytuacji w regionach o starzejącej się populacji, takie jak ulgi podatkowe, stypendia szkoleniowe i priorytetowy dostęp do usług wychowawczych oraz do wsparcia psychologicznego i fizycznego.

Ograniczenia fiskalne i gospodarcze

14. Uznaje ograniczenia fiskalne wielu gospodarek krajowych i regionalnych. Chodzi tu przede wszystkim o reguły fiskalne spowalniające ekspansję budżetową w zakresie inwestycji w usługi publiczne o znaczeniu krytycznym takie jak opieka zdrowotna, edukacja, mieszkalnictwo i usługi społeczne. Ograniczenia te prawdopodobnie utrzymają się, co wymaga ponownego przemyślenia sposobu rozszerzenia bazy gospodarczej w tych państwach członkowskich i regionach, a tym samym zmniejszenia dysproporcji i promowania długoterminowego dobrobytu społecznego i zrównoważonego rozwoju.
15. Zwraca uwagę, że udana integracja europejska jest ściśle związana z jakością życia w regionach przygranicznych UE, Wzywa do zwrócenia specjalnej uwagi w strategiach terytorialnych na szczególną sytuację w regionach przygranicznych i poszukiwania rozwiązań w zakresie transgranicznego dostępu do usług społecznych. W związku z tym zwraca uwagę na opinię „Mechanizm eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym – narzędzie ułatwiające przekraczanie granic” ⁽¹⁾ (COTER-VII/037).
16. Wzywa do przeprowadzenia kompleksowej, opartej na dowodach debaty na temat potencjalnych innowacji w regułach fiskalnych, aby umożliwić większe inwestycje społeczne. Chodzi tu np. o wyłączenie inwestycji uznanych za społeczne (w tym ekonomicznego wsparcia dla stowarzyszeń społecznych nienastawionych na zysk) z procedury nadmiernego deficytu lub z opodatkowania. Wzywa w tym celu do wprowadzenia unijnej systematyki społecznej, opracowanej we współpracy z ekspertami na szczeblu lokalnym i regionalnym, określającej, które inwestycje można uznać za społeczne, na wzór unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonej środowiskowo działalności.
17. Wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na włączenie umiejętności cyfrowych i technicznych do programów kształcenia i szkolenia, aby wyposażić młodych ludzi w kompetencje potrzebne na zmieniającym się rynku pracy, zwłaszcza na obszarach wiejskich i na obszarach o niedostatecznym zasięgu usług, a także do uwzględnienia osób w podeszłym wieku, które również w dużym stopniu dotyka przepaść cyfrowa.

⁽¹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Mechanizm eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym – narzędzie ułatwiające usuwanie barier transgranicznych (Dz.U. C, C/2024/3672, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3672/oj>).

18. Odnotowuje ograniczenia gospodarcze nałożone na gospodarki krajowe i regionalne o niskim wroście gospodarczym/niskich dochodach, spowodowane np. niewielkim poziomem aktywności rynkowej, skutkującym nadmierną zależnością od towarów i usług nierynkowych, w tym od ochrony socjalnej i transferów socjalnych. Prowadzi to do niskich dochodów gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, niskich płac i niepewnych warunków pracy oraz grozi utratą umiejętności i zasobów pracy.

19. Apeluje o dwutorową strategię: a) regionalną politykę przemysłową/politykę na rzecz przedsiębiorstw mającą na celu zwiększenie aktywności w gospodarce rynkowej, ukierunkowaną na ochronę środowiska i praktyki zrównoważone społecznie. Aktywna rola władz publicznych w produkcji i inwestycjach powinna być wykorzystywana do stworzenia warunków przyciągających prywatne inwestycje na słabo rozwiniętych rynkach i służyć wspieraniu regionów, w których kapitał prywatny inwestowany jest niechętnie; b) promowanie zarówno płac gwarantujących utrzymanie na minimalnym poziomie, jak i ochrony przed niepewnymi umowami o pracę w celu zapewnienia, by pracownicy mogli korzystać ze stabilnego, bezpiecznego i godnego zatrudnienia. Uzupełnieniem tych działań powinny być powszechne rokowania zbiorowe i inne środki promowania partycypacji pracowników i rozwoju w kierunku „obszarów o zerowym bezrobociu długotrwałym”.

Poprawa dostępności i efektywności usług

20. Zaleca wdrożenie zintegrowanych modeli świadczenia usług koordynujących opiekę zdrowotną, kształcenie i szkolenie, mieszkalnictwo, transport i usługi socjalne, uzupełnionych o współpracę międzysektorową sektora publicznego, prywatnego i obywatelskiego. Jednocześnie należy dopilnować, by słabsze grupy społeczne i grupy znajdujące się w niekorzystnej sytuacji były w pełni uwzględniane.

21. Popiera modernizację i rozbudowę usług transportu publicznego, zwłaszcza na obszarach o słabych połączeniach, w celu poprawy dostępu do usług społecznych i zwiększenia mobilności regionalnej.

22. Podkreśla, że świadczenia w zakresie opieki zdrowotnej powinny być jak najbliżej obywateli. Dlatego dostęp do opieki zdrowotnej, w tym opieki w zakresie zdrowia psychicznego, musi być również zapewniony na obszarach oddalonych. Dostępność można zapewnić za pomocą różnych narzędzi, np. poprzez solidne cyfrowe wsparcie techniczne.

23. Apeluje o podniesienie poziomu cyfryzacji oraz, w razie potrzeby, zwiększenie liczby pracowników w samorządach, aby mogły one wydajniej zapewniać usługi mieszkańcom, zwłaszcza jeśli chodzi o świadczenie podstawowych usług, takich jak mieszkania, wnioski o dotacje i zatwierdzanie planów.

24. Uważa, że konieczne są inwestycje w innowacje, rozwijanie i stosowanie urządzeń i technologii wspomagających w domach seniorów i osób z niepełnosprawnościami, by ułatwić im samodzielne życie oraz udział w życiu ich społeczności.

25. Zachęca do rozwoju mobilnych usług społecznych i ośrodków społecznościowych, które świadczą szereg usług w jednym miejscu, w tym usług dotyczących podnoszenia i zmiany kwalifikacji, zwłaszcza w społecznościach odizolowanych.

26. Apeluje o to, aby wczesna edukacja (0–3) była jak najbardziej dostępna (w tym w miarę możliwości bezpłatna) w celu promowania dobrostanu dzieci, zwiększenia dochodów gospodarstw domowych oraz promowania uczestnictwa w rynku pracy i równości płci w zatrudnieniu, zwłaszcza w odniesieniu do dostępu kobiet do rynku pracy, zgodnie z celami barcelońskimi w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem^(?). Uzupełnieniem tego powinno być zapewnienie adekwatności wynagrodzeń w przypadku opieki nad dziećmi i dla wszystkich pracowników opieki, z uznaniem, z jednej strony, znaczenia wysokiej jakości wczesnej edukacji, a z drugiej strony potrzeby promowania równouprawnienia płci w sektorze opieki;

27. Zachęca do rozwoju usług przeznaczonych dla młodzieży, w tym dostępnych inicjatyw w zakresie kształcenia, szkolenia/orientacji zawodowej i zatrudnienia, z praktycznymi ścieżkami szkoleniowymi w dziedzinach takich jak technologia i zrównoważenie środowiskowe, aby przygotować młodych ludzi na wyzwania związane z rynkiem pracy i promować ich wkład w społeczności lokalne, ze szczególnym uwzględnieniem niedostatecznej reprezentacji młodych kobiet w określonych obszarach i sektorach gospodarki.

28. Opowiada się za zwiększeniem dostępu do wsparcia i usług dla wszystkich potrzebujących, w tym opieki domowej dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i osób znajdujących się w trudnej sytuacji ze względu na problemy ze zdrowiem psychicznym. Może to poprawić jakość ich życia, a jednocześnie promować udział w rynku pracy opiekunów rodzinnych, co podnosi poziom życia i pomaga urzeczywistnić deklarację barcelońską.

(?) Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: cele barcelońskie na 2030 r. (Dz.U. C 484 z 20.12.2022, s. 1).

29. Wzywa do promowania opieki domowej nad niesamodzielnymi seniorami lub osobami z niepełnosprawnościami na obszarach wiejskich lub transgranicznych poprzez innowacyjne usługi oparte na zintegrowanych modelach świadczenia usług, które umożliwiają im pozostanie we własnym domu, jeżeli sobie tego życzą. Poprawiłoby to jakość życia tych osób i sprzyjałoby tworzeniu gospodarki usług opiekuńczych wokół osób zamieszkałych na obszarach wiejskich lub transgranicznych.

30. Opowiada się za zapewnieniem bardziej godnych i lepszych warunków pracy dla osób świadczących usługi opiekuńcze. Poważne trudności ze znalezieniem pracowników do opieki nad seniorami, osobami niesamodzielnymi lub osobami z niepełnosprawnościami na obszarach wiejskich i transgranicznych oznaczają, że konieczne jest przyjęcie konkretnych strategii politycznych mających na celu – w miarę możliwości – zaradzenie temu niedoborowi.

31. Promuje wolontariat i lokalne inicjatywy oparte na solidarności jako kluczowe aspekty komplementarne świadczenia usług społecznych, wzmacniające rozwój społeczności i zwiększające dostępność usług. Obejmuje to zapewnienie powszechnego i przystępnego cenowo dostępu do zajęć sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i społecznych, a także programów rozwoju umiejętności, zwłaszcza dla młodych ludzi, w celu poprawy wyników zdrowotnych i edukacyjnych przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów ponoszonych przez gospodarstwa domowe. Zaleca ponadto promowanie wolontariatu poprzez sprzyjanie dostępności specjalnych przestrzeni i wsparcia logistycznego dla działań, co zwiększy trwałość i skuteczność dobrowolnego zaangażowania.

32. Wzywa do systematycznego angażowania pracowników sektora publicznego za pośrednictwem inspirowanych przez pracowników programów innowacji (lub innowacji oddolnych) w opracowywanie i świadczenie usług społecznych mających wymiar terytorialny. Powinno temu towarzyszyć angażowanie użytkowników, tak aby zarówno umiejętności, jak i doświadczenia pracowników były uwzględniane w projektowaniu i świadczeniu usług, a także aby zaspokoić szczególne potrzeby różnych grup społecznych. Należy to osiągnąć dzięki współpracy między związkami zawodowymi a pracodawcami lub w ramach analogicznych systemów krajowych i regionalnych.

33. Zaleca uwzględnianie perspektywy dzieci i młodzieży w opracowywaniu i świadczeniu usług społecznych w celu zapewnienia, aby usługi odpowiadały wyjątkowym potrzebom młodszych pokoleń. Można to osiągnąć, jeśli będziemy aktywnie angażować dzieci i młodych ludzi poprzez tworzenie forów i rad dziecięcych i młodzieżowych, umożliwiających im dzielenie się pomysłami i przyczynianie się do rozwoju lokalnego i rozwoju społeczności. Apeluje o szczególne wsparcie dla takich inicjatyw na obszarach wiejskich i na obszarach o niedostatecznym dostępie do usług.

34. Zaleca zwiększenie dostępności przestrzeni edukacyjnych, zakwaterowania i usług wsparcia w celu zaspokojenia zróżnicowanych potrzeb wszystkich uczniów i studentów, ze szczególnym uwzględnieniem regionów wiejskich i regionów o niedostatecznym poziomie usług. Należy wprowadzić specjalne strategie w zakresie mieszkalnictwa socjalnego dla studentów na obszarach z niedoborem mieszkań, poprzez zachęcanie do rehabilitacji i modernizacji istniejących budynków w celu stworzenia zrównoważonych rozwiązań mieszkaniowych, które mogą również obejmować miejsca do nauki i wsparcie dla społeczności studenckiej.

Wykorzystanie cyfryzacji

35. Podkreśla potrzebę znaczących inwestycji w infrastrukturę cyfrową w regionach wiejskich i regionach o niedostatecznych usługach w celu zniwelowania przepaści cyfrowej – ze szczególnym uwzględnieniem przepaści cyfrowej między kobietami i mężczyznami, która dotyczy zwłaszcza seniorki – i zapewnienia wszystkim obywatelom dostępu do podstawowych usług. Jednocześnie trzeba zagwarantować, że osoby starsze i osoby mające przez całe życie trudności w uczeniu się lub mające inne trudności z korzystaniem z infrastruktury cyfrowej nie znajdują się w niekorzystnej sytuacji i będą preferowane w działaniach szkoleniowych, takich jak te opisane w p. 17.

36. Wzywa do debaty na temat tego, w jakim stopniu sieci szerokopasmowe i dostęp do nich – biorąc pod uwagę ich zasadniczą rolę dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw – powinny być traktowane jako usługa w ogólnym interesie gospodarczym.

37. Popiera rozwój programów na rzecz umiejętności cyfrowych, aby wzmocnić pozycję zmarginalizowanych społeczności, umożliwiając im pełne korzystanie z e-rządzenia i cyfrowych usług społecznych. Proponuje również wdrożenie szkoleń pozaszkolnych w celu wyposażenia dzieci i nastolatków, zwłaszcza tych pochodzących z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej, w podstawowe lub zaawansowane umiejętności cyfrowe, przy czym należałoby priorytetowo traktować dzieci żyjące w ubóstwie, na obszarach wiejskich dotkniętych nierównościami społecznymi lub objęte systemem ochrony dzieci.

38. Opowiada się za przyjęciem koncepcji inteligentnych wsi, które wykorzystują technologie cyfrowe do poprawy świadczenia usług, jakości życia, włączenia społecznego, zaangażowania obywatelskiego i rozwoju regionalnego.

39. Zachęca do współpracy transgranicznej w celu zwiększenia interoperacyjności usług społecznych, zwłaszcza w regionach o znacznym ruchu transgranicznym.

40. Zaleca opracowanie ogólnounijnej strategii na rzecz zmniejszenia przepaści cyfrowej, zapewniającej wszystkim obywatelom dostęp do łączy szerokopasmowych, w tym na obszarach oddalonych. Zaleca ponadto, by wykorzystać cyfryzację do promowania strategii zwiększającej powszechną dostępność w społecznościach, by wzmacniać autonomię obywateli.

41. Apeluje o trwałe inwestycje w innowacje w sektorze publicznym, w szczególności innowacje skierowane do pracowników i inspirowane przez nich. Należy skoncentrować się na cyfryzacji jako środka poprawy efektywności i zdolności reagowania usług społecznych, tak aby obszary wiejskie korzystały z zaawansowanych rozwiązań technologicznych i usprawnionego świadczenia usług.

Rozwiązywanie problemów związanych z segregacją przestrzenną i mieszkalnictwem

42. Wzywa państwa członkowskie i regiony do traktowania dostępu do mieszkań jako prawa człowieka, zgodnie z art. 25 Powszechnej deklaracji praw człowieka⁽³⁾, który uznaje prawo do mieszkania za część prawa do odpowiedniego poziomu życia, oraz z art. 34 ust. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej⁽⁴⁾, zgodnie z którym Unia uznaje i szanuje prawo do pomocy społecznej i mieszkaniowej. Z tego względu KR apeluje do wszystkich szczebli sprawowania rządów o priorytetowe potraktowanie rozwoju zrównoważonej polityki mieszkaniowej sprzyjającej włączeniu społecznemu, która poprawi warunki do tego, by miasta i regiony mogły zapewniać dostęp do przystępnych cenowo mieszkań wysokiej jakości wszystkim potrzebującym osobom, tym, dla których przystępność cenowa mieszkań jest stałym problemem finansowym, a także osobom żyjącym w sytuacji deprivacji mieszkaniowej, w tym należącym do grup zmarginalizowanych.

43. Wzywa do przyspieszenia procedury przyznawania mieszkań, w tym do usprawnienia procedur administracyjnych, w tym z użyciem rozwiązań cyfrowych, aby zaspokoić pilne potrzeby i ograniczyć bezdomność.

44. Zaleca władzom lokalnym rozważenie elastycznych rozwiązań mieszkaniowych, takich jak modele mieszkań spółdzielczych, aby skutecznie zaspokoić lokalne potrzeby w tej dziedzinie i promować aktywne starzenie się.

45. Ostrzega przed krótkoterminowym wynajmem mieszkań, który przy braku odpowiednich przepisów może zagrażać prawom najemców i zakłócać społeczności lokalne, powodując przesiedlenia i gentryfikację. Wzywa w tym celu do pełnego wdrożenia unijnych ram regulujących wynajem krótkoterminowy i łagodzących wpływ platform cyfrowych pośredniczących w najmie krótkoterminowym na rynki mieszkaniowe, w szczególności w odniesieniu do obowiązków platform w zakresie przestrzegania przepisów lokalnych i regionalnych oraz informowania władz lokalnych i regionalnych o lokalach mieszkalnych wykorzystywanych do najmu krótkoterminowego.

Włączenie społeczne i integracja w społeczności

46. Zachęca władze lokalne i regionalne do opracowywania inicjatyw promujących szacunek, włączenie, międzykulturowość i wsparcie dla wszystkich narodowości, co sprzyja przyjaznej i zróżnicowanej społeczności. Przed migrantami, Cyganami, Romami i społecznościami prowadzącymi koczowniczy tryb oraz mniejszościami etnicznymi, językowymi i religijnymi stoją szczególne wyzwania kulturowe, a mianowicie dyskryminacja, segregacja i wyzysk. Wymaga to ochrony prawnej i prowadzonych przez władze publiczne inicjatyw społecznych opartych na podstawowych wartościach demokracji liberalnej: tolerancji, włączeniu i akceptacji. Trzeba zagwarantować powszechny dostęp do usług publicznych i społecznych.

47. Popiera programy edukacyjne i działania informacyjne, skierowane przede wszystkim, ale nie wyłącznie do grup zmarginalizowanych, mające na celu wyjaśnienie im ich praw, obowiązków i możliwości, czego celem jest zapewnienie tym grupom pełnego dostępu do usług społecznych.

48. Zwraca uwagę na pozytywną rolę, jaką lokalne, regionalne, krajowe, europejskie i światowe stowarzyszenia sportowe mogą odegrać w poprawie zdrowia fizycznego i psychicznego. Zachęca do ściślejszej współpracy z UE w promowaniu ogólnego dobrostanu.

⁽³⁾ <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.

⁽⁴⁾ Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 391).

Skuteczne wykorzystanie funduszy UE

49. Podkreśla, że projekty rozwoju regionalnego powinny w miarę możliwości uwzględniać szersze cele w zakresie włączenia społecznego, a fundusze UE muszą być nastawione na dobro ogólne i aktywnie przyczyniać się do wzmocnienia spójności między różnymi częściami Unii.

50. Wzywa państwa członkowskie i regiony do podnoszenia świadomości i inwestowania w opracowywanie środków, które pozwolą skuteczniej zapobiegać pozbawianiu dzieci ochrony i stosowaniu wobec nich przemocy. Wnosi także o zapewnienie ochrony i kompleksowej opieki dzieciom będącym ofiarami przemocy, w tym niezbędnych zabezpieczeń dla domniemanych młodocianych przestępców. Apeluje ponadto o wspieranie programów mających przeciwdziałać sytuacjom zagrożenia i zapobiegać podatności dzieci na zagrożenia oraz promować rozwój środowiska ochronnego dla dzieci we wszystkich obszarach.

51. Apeluje o przejrzyste i rozliczalne mechanizmy monitorujące wykorzystanie funduszy UE, wraz z regularną sprawozdawczością na temat postępów i wyników, aby zapewnić efektywne wykorzystanie zasobów. Powinny im towarzyszyć badania oparte na dowodach i dane pochodzące z procesu kształtowania polityki – z naciskiem na solidne gromadzenie i analizę danych na potrzeby podejmowania decyzji i poprawy skuteczności interwencji w zakresie usług społecznych – aby zapewnić efektywne wykorzystanie funduszy w zamierzonym celu oraz promowania międzyregionalnych eksperymentów i uczenia się.

52. Opowiada się za innowacyjnymi mechanizmami finansowania, takimi jak partnerstwa między sektorem publicznym, prywatnym i obywatelskim, oraz za integracją unijnych programów finansowania w celu wspierania rozwoju infrastruktury społecznej w regionach o niedostatecznych usługach. Jednocześnie należy dążyć do uniknięcia prywatyzacji i podejścia rynkowego. Mechanizmy te powinny priorytetowo traktować odpowiedzialność publiczną i inicjatywy kierowane przez społeczność. Powinny także wspierać współpracę ze stowarzyszeniami nienastawionymi na zysk, które świadczą usługi wsparcia osób z niepełnosprawnościami, seniorów i osób wymagających szczególnego traktowania, tak aby usługi społeczne pozostały publicznie rozliczalne i dostosowane do długoterminowego zrównowazenia społecznego i środowiskowego.

53. Uważa, że należy zwiększyć europejskie finansowanie innowacji społecznych i projektów pilotażowych mających na celu znalezienie skalowalnych rozwiązań w zakresie opieki osobistej – zwłaszcza na obszarach wiejskich lub transgranicznych – a także w celu rekrutacji nowych specjalistów w sektorze opieki.

Bruksela, dnia 20 listopada 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Vasco ALVES CORDEIRO